

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán: — díjtalan
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre . . . 84 korona
 Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre . . . 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok viz- Előfizetések és hirdetések
 szadására nem vállalozik. kiadóhivatalhoz mérsékelte

A csehek kiürítik a megszállott területeket.

**Az entente elítéli a csehek erőszakos eljárását.
 Tisztázódik a helyzet Romániával.**

Zürichi jelentés szerint az antant maga is elítéli a csehek erőszakosságát. Ők maguk felemlítik, hogy nincs Csehországnak joga Magyarországra katonaságot küldeni. Üldözésük rohamosan halad előre.

Heltai Viktor százados Pozsonyba küldött tengerészeti nemzetőrségének 40 embere Koltay és Radnay István vezetésével, miután a közbeeső községeket a csehektől megüszítették, páncélvonaton Nagyszombatba vonultak. A cseh csendőrség megszállva tartotta a vasutat és több, mint egy fél cseh zászlóalj Mrász alezredes vezetésével a várost. Tengerészeink Nagyszombatot vér nélkül akarván elfoglalni, csupán a vasutnál ellenálló cseh csendőrséget fegyverezték le. A cseheknek 12 halottjuk volt, nekünk pedig egy sebesültünk, azután parlamentereket küldöttek a városba. Felszólításunkra az alezredes megadta magát. Fegyveres elvonulást kért, amelyet mi megadtunk. Külön vonatot bocsátottak a csehek rendelkezésére, be lettek vonoztatva s Köblingbe vonultak. Katonáink ezután a magukkal vitt katonazenekarrai bevonultak a városba, ahol nagy örömrivalgással fogadják őket. A csehek becsületszavukat adták, hogy csak Köblingben szállnak meg. Katonáink ezután 30 embert otthagya, a város és a vasut biztosítására megalakították a nemzetőrséget és *Pozsonyba ma reggel 8 órakor bevonultak.* Katonazenével várták őket. Heltai Viktor százados a közönséghez beszédet intézett s a város a katonaságot megvendégelte.

Románia is tartózkodó magatartást árul el. Az erdélyi helyzet stagnál. Csörgetik a kardot ugyan s mondják, hogy Moldvában 25,000 katona várja a pillanatot a bevonulásra s Tölgyesnél, meg Gyimesnél Erdély területén állnak, de Bukarestből azt jelentik, hogy a román kormány tartózkodik a provokálástól. *Nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy az új román kormányban az erdélyi ügyek részére is minisztereket neveztek volna ki.* A Coanda-kabinetben két

tárcanélküli miniszter foglal helyet, még pedig dr. Inculiet és dr. Ciugureanu, akik a Marghiloman-kabinetnek is tagjai voltak.

Páris a délszláv államot alakítja. Eszerint Pasics miniszterelnök Szerbia képviselőjében, Korasic dr a délszláv nemzeti tanács nevében, Ginrija dr és Ceriav dr szintén a délszláv nemzeti tanács nevében okiratot irtak alá Párisban, amelyben *véglegesen biztosítják a 13 millió lakóju délszláv állam megalapítását.*

Még az az egy pár elárult hadihajó is, mely a Viribus Unitis sorsát elkerülte és a délszláv államnak tulajdonába került, sem nyugodhatott békén Póla csendes kikötőjében. Ott hagyta a flottát a 30.000 magyar tengerész a reánk nézve immár közömbös kikötőben. Az olaszok sietve rándultak el ide és a pólai kirándulásukat zsákmányszerzéssel is összekötték. A többek közt Tegethoff és Ferdinand Max csatahajókat is Velencébe vitték.

Teljesen más céllal látogatott el az amerikai hajóhad a cattarói öbölbe. Rendet teremtenek s egyuttal a dalmát nemzeti kormányt felszólították arra, hogy memorandumban számoljon be mindazokról a *bűnökről*, miket az *olaszok* ellenök elkövettek.

Az olasz király Triesztben fogadta Fiume olasz küldöttségét, amely arra kérte, hogy Fiumét kebelezzék be Olaszországba, a király állítólag azt felelte, hogy ezt a kívánságot figyelembe fogja venni.

Svájcban egyre jobban kiéleződik a válság. A vasuti közlekedés megszünt, a lapok nem jelennek meg, az utca hangulata meglehetősen izgatott. A nemzeti tanács tárgyalásai ezideig nem jártak eredménnyel, minthogy a kormány és a polgári többség szembe helyezkedik a szociálisták követeléseivel.

Az antant államai hihetetlen erőfeszítéseket tesznek, hogy a forradalomtól távol tartsák országaikat. A hatóságok mindent megtesznek, hogy a Németországban, Magyarországon és Ausztriában történt eseményeket és a

köztársaság kikiáltását ne tudják meg. A hírek azonban kiszivárogtak s óriás hatást keltettek. Berlinben megvannak győződve, hogy az entente államokban kormányválság várható, ami lényeges befolyással lesz a viszonyokra.

Lassan, de biztosan érik a helyzet. Genfi jelentés szerint *Belfort francia vár helyőrsége katonatanácsot alakított.* A katonatanács küldöttséget menesztett a várparancsnokhoz, hogy közölje vele a csapatok követeléseit.

Szegény Wilmos ex-császár Napoleon sorsára fog jutni. Sikerült Hollandiába, semleges területre menekülnie ugyan, kíséretével együtt internálták. Az entent ezzel nem elégszik meg, hanem követeli, hogy Vilmost adják ki, hogy azután az Océánon valamelyik kis szigetre internálhassák.

Ágoston Péter dr főispán-kormánybiztos beiktatása.

A kormány Ágoston Péter dr nagyváradi jogtanárt Biharmegye és Nagyváradi város főispán kormánybiztosává nevezte ki. A kinevezés tegnap érkezett meg a megyeházára. Ugyanakkor a belügyminiszter a következő értesítést küldte Nagyváradi város közönségének:

9235. szám Magyar belügyminiszter.

Elnöki

Nagyváradi város közönségének.

A magyar kormány dr Ágoston Péter jogakadémiai tanárt Biharmegye és Nagyváradi törvényhatósági joggal felruházott város főispáni teendőinek ellátásával megbízott kormánybiztosává kinevezte.

Erről a város közönségét értesitem.

Budapest, 1918. évi nov. 11.

Batthyányi Tivadar,
belügyminiszter.

Tudósítónknak alkalma volt Fráter Barnabás alispánnal beszélni, aki a következőket mondotta:

— Ágoston Péter dr kinevezésének szivemből örvendek, értékes tehetségű férfinak tartom, akit karaktere, gondolkozása, kiváló koncepciója hivatottá tették a megye vezetésére. Hiszem, hogy a megújított vármegye az ő kezében kifejtheti összes energiáit, minden képesség megfelelő helyen érvényesülhet s a vármegye jobb és boldogabb korszakba jut.

Ágoston Péter dr főispán tegnap felkereste az alispánt. Találkozásuk szívélyes, meleg és őszinte volt. Megegyeztek abban,

hogy a megye november hó 23-án délelőtt 11 órakor iktatja be a főispánt. Fráter Barnabás alispán a közgyűlést azonnal összehívta.

Rimler Károly polgármester is megkapta a belügyminiszteri leiratot és a tegnapi tanácsülés dr. Ágoston Péter kormánybiztossal történt előzetes megbeszélés alapján elhatározta, hogy e hó 18-án délelőtt 11 órára rendkívüli közgyűlést hív össze, amelyen a kormánybiztos leteszi az esküt. A közgyűlésre a törvényhatósági bizottsági tagokat külön meghívóval hívják meg és mert dr. Ágoston Péter kívánsága az, hogy a közgyűlés lehető egyszerű keretben tartassék meg, a közgyűlésre vendégeket nem hívnak meg. A szokásos testületi tisztelgések is elmaradnak.

Földművesek a megyei Élelmezési-Bizottságban.

A vármegye Élelmezési-Bizottsága tegnap megalakult. Keszthelyi Zoltán főjegyző elnökölt, jelen voltak: Olasz Elemér, a Gazdasági Egylet einöke, Ringelhann Lajos, a I. sz. káptalan kiküldötte, Breider Ármin nagykereskedő, Schmied János biharpüspökii, Tóth Imre biharszentandrászi, Szilágyi Ferenc fegyivásárhelyi földműves, az Élelmezési-Bizottság tagjai s Elek Móric előadó.

Megalakulva Elek Móric előterjesztette a bizottságnak a készletek állását, elhelyezését, ismertette a kiutalási rendszert s ezt tudomásul vették, helyeselték az eddigi kiutalási rendszert, kívánták, hogy Elek Móric e nagyszerű organizációja továbbra is a megkezdett uton haladjon, utaljon pótdagokat, akinek szükséges, különösen nagyobb gazdaságoknak petrolumot. Megengedték azt is, hogy a Nagyváradra menekült családoknak élelmiszereket utalhasson ki. Az Élelmezési Bizottság minden csütörtökön délelőtt 10 órakor tart ülést, amikor is Elek Móric előadó mindenről jelentést tesz.

Szaporítják a rendőrök számát.

Biró Márk polgárpárancsnok vezetésével a parancsnokok és utcai szervezetek vezetői megjelentek Rimler Károly polgármesternél.

Biró Márk a tegnapi értekezlet határozata folytán elmondotta, hogy hálásan köszönik azt a támogatást, amelyet első perctől kezdve a polgárőrséggel szemben tanúsított. Legnagyobb készséggel állott mindig rendelkezésükre s ezt kéri továbbra is.

Az intelligensebb elemek nem a büntetéstől való félelemből, hanem önként állottak a polgárőrök közé. Azonban az időjárás s az elfoglaltság súlyos akadályokat gördít eléjük. A tanítók és bírák, akik legtöbbet dolgoznak az iskolában és törvényszéken, tehát nem lesznek képesek szolgálatot teljesíteni. Amit Waiszlovich Gyula thb. tag javasolja, azt kéri ők is: a rendőrök és lovasrendőrök szaporítását. S e tekintetben a polgárság egységesen áll a polgármester mögött. Vigye sürgősen keresztül, mert a polgárság kívánja azt s a polgárőrök akkor is támogatja a rendőrséget.

Rimler Károly polgármester dicséri a polgárőrség vezetőit, önzetlen és önfeláldozó működésükért. Tenni kell valamit, az kétségtelen s azonnal hozzálát a rendőrség szaporításához, összehívja a tanácsot. Jó anyagból szervezi a rendőrséget s a tévelygő ember örvendeni fog, ha rendőr lehet, mert katonai évei beleszámítódnak a nyugdíjba. Támogatásukat kéri. Egy-két hétig még marad ugy, mint most, de semmiféle kényszereszközökkel folytatni nem lehet.

Jantsovits Jenő dr. felszólalása után Váradi Ödön dr. informálta a polgármestert, aki Biró Márk elévülhetetlen érdemeit megasztalta.

Azután tanácsülés volt, amelyen a rendőrség számának 200-ra való felemeléséről tanácskoztak.

Az árdrágítók munkában.

A forradalom alatt elfeledtünk az árdrágítókról, azt hittük, hogy megjavult a nagy átalakulásban. Tévedés.

1.

Ungerleider Salamon Szent János-utcai kereskedő Czirják Vilma varrónőnek egy 1000 yardos cernát 5 korona 25 fillér helyett 55 koronáért adott el. Ehrlich Imre rendőrkapitány Ungerleidert 500 kor. pénzbüntetésre ítélte.

2.

Lázár Lázár Szent László-téri kereskedő egy kis pamut, 2 es gyermekruháját 17 korona irányár helyett 30 koronáért adott el. Háromszáz korona pénzbüntetésre ítélték.

3.

Schlesinger Albert Sas passzázsbeli kereskedő eladott Ardos Frigyes tanárnak 3 orsó cernát, amelynek össze-téke 6 korona 25 fillér, 68 koronáért. Háromszáz koronára ítélték.

Jegyzőkönyvvezető volt Nagy Lajos fogalmazó.

A polgárőrség közleményei.

Felhívjuk Csillagváros és Gilányi utcai polgárőrség vezetőit, hogy folyó hó 16-án vasárnap d. u. 2 órakor a Csillagvárosi községi iskolában polgárőrségi szolgálatainknak felajánlására mindazok megjelenjenek, akik a polgárőri esküt eddig nem tették le. Egyben ugyanakkor felesküdt polgárőrök teljes számban szintén kötelesek megjelenni.

Akik nem jelennek meg, azok az 1914. évi H. M. L. t.-c. alapján 40 napi elzárással büntethetők.

A polgárőrség főparancsnoksága felhívja a város egész területén megalakult polgárőri utca-vezeteket vezetőit, hogy szveskedjenek összeírni utcaiknak mindama szolgálatra kötelezhető férőlakóit akik még eddig az őrségbe való felvétel céljából az ismételt felhívások ellenére nem jelentek.

Akik a szolgálat alól magukat kivonni akarják, azokat háródtalanul délelőtt 10 óra a főparancsnoksághoz. A szükséges nyomtatványokat a főparancsnokság rendelkezésükre bocsátja.

Felhívja egyúttal a főparancsnokság mindama utcák lakóit, a polgárőri szervezet még nem létesült, hogy bizalmasan válasszanak, akit sürgősen küldjenek be az egyes kerületek parancsnokságainak.

Rokkant tanács.

A nagyváradi rokkant katonák — budapesti mintára — rokkant tanácsot alakítottak. A rokkant tanács célja a rokkant katonák, valamint az özvegyek és hadiárvaik, érdekeinek védelme.

A Munkásotthonban tartottak tegnap délután népes gyűlést a rokkantak. A gyűlés tárgya a rokkant tanács megválasztása volt, egyelőre a nagyváradi rokkant katonák közül. A Rokkant Egyesület vezetőségének indítványára a rokkant tanácsba beválasztották Seprényi, Réder, Vigh, Orbán, Weisz, Neusider, Juhász, Mucsai, Filiman, Gelberg és Hadastyán rokkant katonákat.

Egyben kimondotta a gyűlés, hogy az országos rokkant gyűlésre kiküldött képviselői által javasolni fogja az összes rokkant alapok lefoglalását s azoknak az országos rokkant tanács céljaira való bocsátását. Elhatározta továbbá a rokkant gyűlés, hogy akciójukba bevonják a biharmegyei hadi-rokkantakat, hadiözvegyeket és árvaikat is.

A Rokkant Egyesület ma, szombat délután 5 órakor ismét gyűlést tart, melyen lehetőleg a hadiözvegyek is jelenjenek meg.

Megnyilrak az iskolák.

A város által fentartott összes községi elemi és polgári iskolákban a tanítás folyó hó 18-án, hétfőn megkezdődik. A Ritoók-utcai elemi fiúiskola saját helyiségében a délelőtti, a Tisza Kálmán-téri elemi leányiskola a Ritoók-utcai elemi fiúiskola épületében délután, az Őr-utcai elemi fiú I. A) és I. B) oszt. délután, a II., III., IV., V. és VI. oszt. délelőtti saját helyiségében, az Őr-utcai elemi leányiskola I. A) oszt. hétfő, kedd és szerda délelőtti, a többi napokon délután, az I. B) oszt. hétfő, kedd és szerda délután, a többi napokon délelőtti, a II. A), II. B), III., IV. A), IV. B. délelőtti, az V-VI-ik oszt. délután saját helyiségében, a polgári fiúiskola, mely eddig a városi Bazar épületben és a városi árvaházban volt, az Őr-utcai elemi fiúiskola épületében, az olasz polgári leányiskola, mely eddig a Ritoók-utcan volt, a Tisza Kálmán-téri saját helyiségében a délelőtti órákban, végül a sáncutcai elemi leányiskola I. és II. osztálya, mely eddig a velencei rendőrségen volt, a velencei róm. kath. elemi fiúiskola helyiségében, Templom-utca 2. sz., a délutáni órákban részeseül tanításban. A többi iskolák és osztályok elhelyezése és tanítási ideje nem változott. Nagyvárad, 1918. november 14. Réz Mihály felügyelő-igazgató.

A róm. kath. tanítóképzőben és a gyakorlóiskolában az előadások folyó hó 18-án, hétfőn reggel megkezdődnek. Igazgatóság.

A községi polgári fiúiskolában a tanítás november 18-án kezdődik az Őr-utcai elemi iskola épületében. Az I. (a), II. (a), III. (a) és IV. osztályok tanulói délelőtti 8 órakor, az I. (b), I. (c), II. (b), II. (c), III. (b) és III. (c) osztályok tanulói pedig délután 2 órakor jönnek iskolába. Felicides Lajos, igazgató.

A nagyváradi orth. izr. polgári fiú- és leány-, e em fiú- s leányiskolák igazgatósága tudatja az érdekeltekkel, hogy a rendes tanítás november hó 18-án kezdetét veszi.

Tudatom a t. tanonctartómester urakkal és tanoncokkal, hogy az ipariskolai előadások f. hó 18-án hétfőn megkezdődnek. Mindem tanonc úgy a rajz, mint közismereti előadáson azon napon és azon a helyen je-

lenjen meg, ahol és amely napon legutoljára volt; az esetleges változás ott fog tudtukra adni.

Egyben figyelmeztetem a t. mester urakat, hogy a még be nem iratott régebb és újabb szerződésű tanulókat egy hét leforgása alatt beirassák, ellenkező esetben világ az iparhatóságnak fognak feljelenteni.

Nagyvárad, 1918. nov. 15-én. Szűcs Jzsc, iparisk igazgató.

Az állami főreáliskolában a tanítás f. hó 18 án, hétfőn délután 2 órakor kezdődik a Tisza Kálmán téri polgári leányiskolában. Az előadások délután 2-5 óráig lesznek. A főreáliskola igazgatósága.

Károlyi miniszterelnök javaslata a cseh-szlovák nemzetgyűlés előtt.

A tótok memoranduma a cseh-szlovák kormányhoz.

A fegyverszüneti feltételek szerint joguk van a megszállásra?

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól) Prágából jelentik: a cseh-szlovák nemzetgyűlés ma tartotta második ülését, a melyen a tót képviselők memorandumot nyújtottak be. Ebben kijelentik, hogy egyedül csak a cseh-szlovák Nemzeti Tanácsnak van joga hozzá, hogy a magyarországi tótok nevében beszéljen.

A cseh-szlovák Nemzeti Tanács — mondja a memorandum — október 30 án ünnepélyesen kijelentette, hogy a tót nép az egységes cseh-szlovák népek és államnak egyik alkotó része. Ennek a nyilatkozatnak forradalmi hatása volt a tót népre, a tót nép haragja elemi erővel tört ki a magyar állameszme eddigi képviselőivel szemben.

A tót népek az az akarata, hogy a magyar igtat lerázza s mikor ezt az akaratát tettekben is kimutatta, a magyar hatóságok elmenekültek s a tót területeken anarchiá lett. Hogy ezt az anarchiát megszüntesse, az ideiglenes cseh-szlovák kormány képviselőse, mely Szokolcán székel, elrendelte, hogy a kéznél levő cseh-szlovák csapatok állítsák helyre a rendet. Nem arról van tehát szó, hogy idegen csapatok törtek be, hanem az a valóság, hogy az anarchia megszüntetésére történt intézkedés és annak a célnak elérése, hogy a tót nép akaratának megfelelő új államrend biztosítsék. Az ideiglenes kormány csak oda küldött csapatokat, ahol ezt a nép kívánta.

A tót nép kéri és követeli a magyar hatóságok eltávolítását, mert kegyetlenül viselkedtek, a cseh-szlovák osztagok egyetlen lövést sem tettek.

A magyar kormány rendelkezést bocsátott ki e hó 11-én, amelyben a fegyverszüneti feltételekkel ellentétben elrendeli a legifjabb korosztályok fegyverben tartását. Ugyanekkor felszólította a prágai Nemzeti Tanácsot, hogy csapatai üritsék ki a tót földeket.

Az ideiglenes tót kormány, a Tót Nemzeti Tanács és a prágai Nemzeti Tanács együttesen tiltakozott ezen eljárás ellen, mert nem a cseh-szlovák ideiglenes kormány, vagy ennek csapatai sértették meg Magyarországot semlegeségét, hanem a magyar kormány, amely ma is megszállva tartja azon területeket, amelyek a cseh-szlovák államhoz tartoznak.

Az interpellálók ezután a következő kérdéseket intézték a külügyminiszterhez és a nemzeti védelem miniszteréhez:

— Hajlandó-e a külügyminiszter a

memorandumban foglalt kérdésekhez képest a legnagyobb gyorsasággal és erélyvel eljárni? Azon a nézetben van-e, hogy a magyar kormány és a magyar csapatok eljárása Tótországnban sérti a fegyverszünet feltételeit, amely szerint a magyar kormány köteles a csapatokat leszerelni és az antant csapatoknak, tehát a cseh-szlovák csapatoknak jogában áll az egykori Magyarország minden pontját megszállani. Hajlandó-e nemzeti vé-

delem minisztere a cseh-szlovák állam és a tót nép érdekében ezen ügyben a szükséges védelmi intézkedéseket megtenni?

Kramarz miniszterelnök az interpellációra nyomban rálaszolt:

Az interpelláció azt kérdezi, hogy a kormány a tót memorandum álláspontjára helyezkedik-e? Mondani sem kell, hogy: igen. Nekünk nincs már háborunk és semmit sem akarunk tenni, amivel ezt a háborut meghosszabbítanánk. A tót földekre is csak azért küldünk csapatokat, mert ezt tót testvéreink kérték. Bejelentem, hogy Károlyi miniszterelnök azzal a javaslattal fordult hozzánk, hogy a tót földeken az ügyeket úgy szabályozzuk, hogy ott léte-sítsünk egy Nemzeti Tanács létét, amely a magyarok azon feltétel alatt ismernek el, hogy ez a tanács a magyar állam szuverénitását és területi integritását elismerje. A cseh-szlovák kormány nevében olyan választ küldtem Károlynak, amelyben az éppen most kifejtett ismeretes álláspontot fejtettem ki.

A választ a nemzetgyűlés tudomásul vette.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

A német munkás- és katonatanács kiáltványa az antant népeihez.

A fegyverszüneti feltételek enyhítését kéri.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A német munkás- és katonatanács végrehajtó bizottsága ma a következő kiáltványt intézte Franciaország, Olaszország, Anglia és Amerika népeihez:

A négy év óta tartó háboru két ellen-séges táborba osztotta fel a népeket, de ma már minden népben forrón él a vágy a béke után.

Németországot a katonai kaszt és az uralkodó osztályok hajtották bele a háboruba és az ő kielégíthetetlen hódító vágyuk nem akart tudni a békéről. A katonai diktatúra vasmarokkal fékentartotta a német népet, leirhatatlan üldözésben részesítette azokat, kik a békéért és a szabadságért küzdöttek. Az uralkodó rétegek hatalmi vágya főkéletes pusztulással fenyegette a népet. Az utolsó pillanatban a német nép megtörte hatalmukat, a munkásság és katonák néhány nap alatt megszüntették, lerázták magukról az átkos Hohenzollerek uralmát. Ők küzdöttek ki Németország szabadságát.

A munkások és katonák akarnak sürgős békét, a többi népeknek nem kell félniök, mert már Németország is szabad és örökké lehetlenné van téve Németország erőszakos külpolitikája. Soha többé nem emelhető fel a német militarizmus.

A német munkások és katonák célja az állandó béke és az igazi szabadságon felépített Népszö-

vetség.

Az ezer sebből vérző Németország helyre-állítása, a népnek éhínségtől való megváltása

azonban nem lehetséges, ha az antant kormányai elviselhetetlenül kemény fegyverszüneti- és békefeltételeket szabnak neki.

Ezért apellálunk az eddig velünk ellenséges népek igazságszeretetéhez és testvéri kezűket nyújtjuk nekik a lövészárkon át.

Kérjük, hassanak ők maguk oda kormányaiknál, hogy a német népet ne itéljék éhhalálra, politikai tehetetlenségére. Kérjük a népeket, hassanak oda, hogy testvéri megegyezéssel béke legyen köztünk hódítás és elnyomás nélkül. Béke, mely minden népnek meghagyja az önrendelkezési jogot és a szabad fejlődés jogait.

Franciaország, Olaszország, Anglia, Amerika népei számtalanszor megígérték, hogy ilyen a ti célotok is. Váltátok ígéreteket most tetté és

hassatok oda, hogy a fegyverszüneti feltételeket enyhítsék. Hassatok oda, hogy olyan béke jöjjön létre, mely a világot új boldogulás felé vezet, olyan béke, mely a jövőben a népek leölését megakadályozza.

Éljen a béke! Éljen a szabadság! Éljen a nemzetközi forradalmi szociálizmus!

A német munkás és katonatanács végrehajtó bizottsága.

Október 31. és november 16. nemzeti ünnepek.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A Magyar Nemzeti Tanács kimondta, hogy október 31-ét, a forradalom győzelmes napját és november 16-át, a köztársaság kihirdetésének napját nemzeti ünneppé avatja, a volt király és királyné születés- és névnapját pedig a nemzeti ünnepek sorából törli. Kimondta egyben a Nemzeti Tanács, hogy a holnapi napon munkaszünet lesz és felkérte a vidéki városokat is, hogy a holnapi napon szintén munkaszünetet tartsanak.

November utolsó hetében megkezdődnek a béketárgyalások.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Chiassoból jelentik: Sonninó utban van Páris felé, hogy részt vegyen a szövetségesek és az Egyesült Államok konferenciáján, melyet a békekötés előzetes kérdéséről tartanak. Francia forrásból eredő értesülés szerint a béketárgyalások színterül Versailles van kiszemelve.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamon át a Times azt a hirt közli, hogy a béke-

tárgyalások november utolsó hetében megkezdődnek.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Matin jelenti, hogy a versaillesi haditanács előtt a svájci és a németalföldi kormány meghívása fekszik, amelyben mindkét állam felajánlja, hogy az ország valamely városában tartásuk meg a küszöbön álló békekonferenciát. A szövetséges államok a béketárgyalások színterére vonatkozólag még nem döntöttek.

A Rajna balpartját visszaadják a német köztársaságnak.

Budapest, október 15. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Pichon a külügyi bizottság előtt kijelentette, hogy a Rajna balpartját Elzász-Lotharingia kivételével rövidesen visszaadják a német köztársaságnak. A Matin és Temps egybehangzóan azt közlik, hogy az antant a Rajna balpartját csak ideiglenesen szállja meg s a német közigazgatást meghagyja.

Reguláris román csapatok tiz kilométerre nyomultak be Erdélybe.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) A belügyminisztériumba érkező jelentések szerint Gyimesbükköt és Csíkszentmártont reguláris román csapatok szállták meg. Az a vonal, amelyet a románok megszállva tartanak, tizkilométerre húzódik a határtól Borszéken és Gyimeshollón keresztül. Román csapatok állanak Csíkszeredán és Pósteleken is. Az utóbbi helységben egy zászlóalj román katonaság van, amelynek a megszállásáról távirati jelentés érkezett a Magyar Nemzeti Tanácsnak.

A csehek támadásaink elől az egész vonalon visszavonulnak.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) A magyar belügyminisztérium ma délben azt az értesülést kapta a felvidéki közigazgatási hatóságoktól, hogy a cseh csapatok támadó hadműveleteink elől Ruttkánál az egész vonalon megkezdték a visszavonulást. Nagyszombatnál, amelyet a csehek már régebben megszálltak, negyven tengerészünk öt ágyúval is felszerelt négy cseh századoz vert vissza.

A volt császár és kíséretének internálása.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A németalföldi kormány megengedte, hogy visszavonásig Németalföld területén tartózkodjék, azzal a feltétellel, hogy a volt császár és kísérete aláveti magát az internáltakra kiadott feltételeknek.

Francia közigazgatás Elzász-Lotharingiában.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A minisztertanács foglalkozott az Elzász-Lotharingiában létesítendő francia közigazgatás kérdésével. A főbb tisztviselőket már ki is nevezték.

HIREK

A beteg virágok azylumában.

(Látogatás a tizenhat éve fennálló „Sztaroveszky“ gyermekkórházban.)

Hosszu, földszintes épület, alig különbözik a többiektől. Épp oly jól lehetne lakóház is, csöndes családi örömök szelid tanyája, ha a barna ablakkeretekből — mint ijedt szemből a kissé félrefordult szemfehéreje — elő nem kandikálna a sok egyforma kis fehér függöny. Kivülről csak ezek az élesre vasalt, egyöntetűen alkalmazott batisztholmik sejtetik, hogy mögöttük benn valami intézet-szerű, szabályozott élet folyik.

A kert már kevésbé titoktartó. Hosszan, a palánkok léceihez csomózott kötelekről száradni terített, szomorú, csikos kis egyenruhák lobognak a szélben. Az egyformán ráncmért földi szenvedések szimbolumai. Sok.

Ajtó nyílik és az intézet igazgatója: dr. Schiff Ernő jön elő. Előzékenyen mosolyog, de az arca, szeme, a magas homloka mosolygás közben is komoly marad. Azontul előttem jár és ahogyan megy, látszik a sietésre fogott léptein, hogy kedvvel, hivatottsággal nyitja ki azokat a komor ajtókat, melyek mögött a korán kezdett emberi nyomorúság nyüglődik gyámoltalanul.

Mennyi kis ágyacska, milyen áhítatos, szüztiszta színek. A kórtermek olyanok, mint azok a fehérre lakkozott, csöppnyi játékkórházak, aminőket komolyszemű, jóviseletű babyk kapnak karácsonyi ajándékba.

Megindulunk az apró fekhelyek között. (Óh, hogy a kis méretek milyen hatalmas érzéseket tudnak kiváltani belőlünk!)

Elgyengült, fáradt gyermektetek nyújtóznak körülöttünk ájult mozdulatlansággal, de a szemek helyenkint már élénken járnak. Ahogy belépünk, felcsillannak és a csillogás mögül sápadt örömsugár dereng fel.

Ugyan mit látnak, min örülnek annyira?

Követem a tekintetek irányát és látom a kevésszavú, fehérkabátos férfit, amint néz rájuk a szemüvege fölött — kicsit most is doktorbácsisan — gyöngéden... Szinte megrestellem magam, mint aki intim titkot lesett el. Ah, igen, ők egy tekintetből is megértik egymást! Elfodulok.

Egy játékgyan kis sápadt karakterbaba fekszik, — de az arca nem az a kópéságtól vádman elferdült pofácska, ami a masché-babunál is megállit egy pillanatra. Kezétbe, haránt mély, torz árkokat vont rája a szenvedés és a kékes árnyaktól övezett, becsukott szemei mintha most is nedvesek volnának... Vékony vékony kezecskéi görcsösen szorongatják az átverejtékelt pici paplant, vagy valami láthatatlan rémet, ami oly kimondhatatlanul nehéz és olyan könnyőrelen sullyal fekszik az ő vézna gyermekmelére...

— Tuberkulozis... néhány nap mindössze... — Mondja vezetőm és a hangját elmélyíti a szánakozó melegség. — Ezek is, mind... — Egy csapat-áprószentre mutat, akik lócán üldögélve élvezik az ajtón betóduló, erőten napfényt.

Hibáscsontozatu, rossznövésű, csenevész

gyermek, az arcuk színe a papír, vagy a sajt fakósága közt ingadozik. De van közöttük egy nyolc tiz éves leányka, ez már erősen elűt a többitől. Fürgén pattan fel ültéből és az arca — miközben mosolyog — két biztató gödröcskét mutatja a visszatérő, drága életerőnek. Szép kis teremtés, bájosan félszeg mozdulatokkal, sőt a szemében van valami az olasz mesterek különös gonddal kiformált trombitás anyalaiból. Gondolom: ő a kórház primadonnája. Kérdésemre fontoskodva előadja, milyen beteg volt és az ajkai beszivott szögleteivel osztentálja helyrehozott soványságát.

A többi termekben is feltűnően sok a tuberkulózis. Egy fiucska — élettelennek tartottam volna, ha nem ül és nyögdcisél — majdnem öreges zordsággal néz felénk. Csak csont és bőr. Aránytalan, nagy feje szinte lehuzza átlátszó, gyöngye nyakát.

— Ember lesz ebből! — mondja a komoly képű mentor és puha kézzel simogatja a szegény, visszataszító fejet, amiből a bággyadt szemek legott ijesztően lecsukódnak. És ez a megindító, szomorú kis csontváz három kilót gyarapodott már! . . .

Mellette néhány hónapos csecsemő. Parányi arca teli sebhelyekkel . . . Ő is, a szomszédja is: szülők büne! . . .

Tizenhat év, — tizenhat generáció csöndes, reklámnélküli megfoltogatása, drága, meleg életnek visszaadott, roncsolt, tépett kis gyermektestek . . .

Álljon meg most egy percre a lármás jelen rohanó szekere a kezdődő életék javítóműhelye előtt s keresse föl a mai évforduló napon egy egész város hálája azt az embert, ki felé eddig csak gyógyuló, parányi szívek verték győzelmének csodaszép diadalindulóját . . .

Én azt hiszem, nem is annyira a nagy idők, mint inkább a nagy eszmék szülik a nagy embereket.

Fyné.

* **Nagyváradia az alkotmányozó gyűlésen.** Ma a Magyar Nemzeti Tanács alkotmányozó gyűlést tart, amelyen az államforma kérdésében történik döntés. E gyűlésre a nagyváradia Nemzeti Tanács képviselőiben Nagy Mihály dr., Kätz Lipót dr. és Dutka Ákos utaznak Budapestre.

* **Vay Zoltán dr. kinevezése.** Buza Barna földmívelésügyi miniszter Vay Zoltán dr. ny. szolgabíró, volt városi h. árvaszéki ülnököt a földmívelésügyi miniszterium nagyváradia kirendeltségéhez tisztviselővé nevezte ki.

* **A hadbavonult ügyvédek szabad-szervezetének ügyvédi tanácsa** tegnap értekezletet tartott. A szervezet követeléseit memorandumba foglalták, s azt Fehér Adolf dr. szövegezésében a miniszterelnökhöz és az igazságügyminiszterhez juttatják. A küldöttség tagjai Váradia Ödön dr., Popity János dr., Ney Pál dr., Fenyő László dr., Pelle János dr., Fehér Márton dr. Megállapították ezenkívül azoknak a névsorát, akik mint hadbavonultak hadisegélyt kapnak s az elosztásnak ez lesz az alapja. Végül egyes ügyvédek eseteket mondtak el arról, hogy a háboru tartama alatt ügyvéd kollegák inkollégialisan viselkedtek hadbavonult kártársaikkal szemben.

* **A Katholikus Növédőegylet értekezlete.** Hétfőn délután 5 órakor a Kath. Növédőegylet értekezletet tart a Szent László menedékházban. Az elnökség kéri a tagokat, *jelenjenek meg pontosan*, mert a rövid téli nappalok miatt az ülést pontosan megkezdik.

* **A járvány-bizottság ülése.** A járvány-bizottság tegnap Rimler Károly polgármester elnöklete alatt ülést tartott, amelyen dr. Mayer László tiszti főorvos véleménye alapján, mivel a járvány már rohamosan csökken, elhatározták, hogy az iskolákban az előadásokat november 18-án megkezdik. Az ülés folyamán Kovács Kálmán állatorvos a dögtér sűrűsége állapotát panaszolta el. Előadása szerint az elásott dögtetemet kóbor kutyák éjjente kikaparják és a fertőzés veszélyének teszik ki a környéket. A bizottság gondoskodni fog a dögtér körülkerítéséről.

* **Őrzik a törvényszék épületét.** A nagyváradia törvényszék teljes ülésén Balázs Elemér dr. elnöklésével elhatározták, hogy a törvényszéki épületet őrzik s e célból a tisztviselő és kezelőszemélyzet is polgárőri szolgálatot teljesít. A rendőrség kihágási ügyosztályához a kért segítséget megadták, az önként jelentkező Gyenge Béla tanácselnököt, Maliszsa Géza dr. alügyészt a kihágási ügyosztályhoz kirendelték, a harmadik munkaeget az elnök rendeli ki. A bírák a rendőrség kihágási ügyosztályánál délután 4-től 6-ig dolgozzák fel a restanciákat, de csak a törvénykezési tárgyalások megkezdéséig, november 18-ig.

* **Melegedőszobákat!** Tegnap a Nemzeti Tanács panaszirodájában jelentkeztek az emberek tömegesen fáért, ruháért, cipőért. Jött katona a frontról, nem volt cipője. *Schuszték* Adolf dr., *Ágoston* Péterné, *Kerekes* Manó, dr. *Bretterné* igyekeztek kielégíteni őket, de köpeny, cipő, fa és pénz nincsen. Tervbe vették, hogy a Vastüdő fakészletének jórészét lefoglalják, úgy, mint a villamosmű részére a városban levő összes szénét már lefoglalták. Az az első teendő, hogy már ma nyissák meg a melegedő szobákat, gyorsan, haladéknélkül, míg a havas, sáros idő nem okoz valami járványt.

* **A háboruból hazatért kikaparások és kiskereskedők segélyezése.** A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekeltségnek, mikép tekintettel a kormányváltozásra, sürgős felterjesztésben intézett kérdést a népkormány kereskedelmi miniszteréhez, hogy Szerényi volt kereskedelemügyi miniszter által kezdeményezett s a katonai szolgálat következtében üzemüket, illetve üzletüket beszüntetni kényszerült kikaparások és kiskereskedők anyagi segélyezését célzó akciót mikor, mily módokat és feltételeket mellett kívánja megkezdni s illetve a tervezett kölcsönösszegek folyósítása tekintetében mily intézkedéseket kíván fogadtatni. Amennyiben a kamara felterjesztésére rövid idő belül választ nem kapna, gondoskodni fog arról, hogy a hazatérők egzisztenciájának helyreállítása céljából egy önálló segélyalapot létesítsen. Nagyvárad, 1918. november 14. A Nagyváradia Kereskedelmi és Iparkamara: dr. Moskovits József, sk. elnök, dr. Oláh Béla sk. titár.

* **Tüzifa háztartásnélküliek részére.** Azoknak, akik Nagyváradon háztartással nem rendelkeznek, ennél fogva a városi gazdasági ügyosztálytól árpagyöngy utalványt nem kaptak, a városi gazdasági hivatal fát csak az esetben utal ki, ha a közéleti segélyosztálytól igazolványt mutatnak fel arról, hogy háztartás hiányában élelmiszerjegyet nem kaptak.

* **Adler Viktor temetése.** Bécsből jelentik: Óriási részvét mellett temették el ma Adler Viktort. A magyar kormány képviselőiben dr. Diener Dénes József tartott beszédet.

* **Hollandia elbocsátja az összes internáltakat.** Hágából jelentik: A külügyminiszterium közli, hogy a Hollandiában tartózkodó hadifoglyok, internáltak rögtön haza szállítását elhatározta.

* **Nagyváradia Tartalékos- és Népfelkelőtisztek Szabad-Szervezete.** Azok, akik az ötödikéves háboru rettenetes nyomorúságai után egyelőre minden segély nélkül tértek vissza a polgári életbe és akiket a megváltozott viszonyok szinte leküzdhetetlen nehézségek elé állítottak, megalakították a „Nagyváradia Tartalékos és Népfelkelőtisztek Szabad-Szervezete”-t. A szabadszervezet felhív mindenkit, hogy lépjen be a szervezetbe. Jelentkezni lehet írásban dr. Váradia Ödön századosnál (Széchenyi tér 12), dr. Pelle János hadnagynál (Uri utca 5.), dr. Ney Pál főhadnagynál (Teleki utca 10. sz.) Panaszok és egyesek sérelmei ugyanott jelentendők írásban, melyekben a végrehajtó-bizottság intézkedik. A Nagyváradia Tartalékos és Népfelkelőtisztek Szabad-Szervezetének végrehajtó-bizottsága november hó 16-án délután 2 órakor az Émke-kávéház különtermében ülést tart, melyre a bizottság tagjai ezuton hivatnak meg.

* **Szomorú számok.** A Hadirokkantak Országos Egyesülete holnap, 17-én tartja meg Budapesten a régi Országházban nagygyűlést, amelyen gróf Batthyányi Tivadart választják meg diszelnöknek és Kelemen Lajos rokkant századost elnöknek. A gyűlésen javasolni fogják, hogy a Hadigondozó Hivatal az állam kezelésében hagyják ugyan, de a hadirokkantak szervezzék újjá. Érdekes, szomorú számok kerülnek nyilvánosságra a rokkantak gyűlésével kapcsolatban. Kiténik, hogy *egymillió* magyar hadirokkant és *egymillió* 400 ezer hadiözvegy és hadiárva van.

* **Felhívás a kiskereskedőkhöz.** Felkérjük az összes nagyváradia kiskereskedőket — a nőket is beleértve — hogy vasárnap délelőtt 10 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara gyűléstermében igen fontos tárgyak megbeszélése céljából saját érdekükben teljes számban megjelenni sziveskedjenek. A végrehajtó-bizottság

* **1500 lopás.** Tegnap Nagy Margit jelentette, hogy Sal Ferenc utcai lakásának előszobájából ellopták télikabátját. *Bartha* Endre dr. rendőrkapitány *Dienes* István rendőrfelügyelővel rögtön megállapította, hogy ugyanaz a besurranó tolvaj követte el a kabátlopást, aki *Mayer* László dr. főorvos és *Kirschner* L. kabátjait ellopta. Ez a lopás volt ez évben az 1500 ik. S ennyi büntett kinyomozásához van három detektív: *Dienes* István, *Vas* Albert és *Vass* Károly, másfelé elfoglaltak: *Kasoly* László, *Méhes* Lajos és *Farkas* Bálint, most léptek szolgálatba: *Csáthy* Géza, *Papp* József és *Mrgyics* Milivoj.

* **A honvéd tisztek ma szerelnek le.** Mindazon 4. honvéd pótzászlóalj élelmezési állományában álló nem tényleges, tartalékos, szolgálaton kívüli viszonybeli, népfelkelőtisztek, tisztjelöltek, kik 1895. évnél idősebb születésűek s eddig a nemzetőrségbe be nem léptek, leszerelésük végett folyó hó 16-án délelőtt 9 órakor a pótzászlóalj irodában jelentkezzenek. Megjegyeztetik, hogy a polgárőrségnél szolgálatot teljesítők szintén kötelesek leszerelés végett jelentkezni.

Magyarország és Ukrajna közös szikratávirata az ántánthoz.

Szénzállítmányok biztosítását kéri.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: A szövetséges kormányokhoz Ukrajna és Magyarország közös szikratáviratot intéztek, amelyben hivatkozva a katasztrófális széninségre, amely a leszerelés és a hadifegyver hazaszállítása miatt is egyre fenyegetőbbé válik: oly intézkedés megtételét kéri, hogy a cseh-szlovák kormány által visszatartott szén leszállíttassék, valamint Németországból újabb szénzállítmányok biztosíttassanak.

Köszönet Wilson elnöknek az élelmiszerszállításokért.

Budapest, nov. 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: A német kormány jegyzékét küldött Wilson elnökhöz, amelyben köszönettel vette tudomásul, hogy az elnök hajlandó az élelmiszerszállítások kérését Németországra kedvező értelemben megfontolás tárgyává tenni.

A lengyelek megszállják Posent.

Budapest, november 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Tegnap éjjel lengyel tisztek jelentek meg autókon Posenben, akik az előjáróság és Posen város csatlakozását követelték. Együttal lengyel legiónáriusok megkísérelték, hogy a legközelebbi napokban Posent megszállják. A német kormány ez eljárásban a fegyverszüneti feltételek megsértését látja és az antantnál tiltakozását jelentette be.

* **Gabrielly Erzsébet temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Gabrielly Erzsébet temetése Schlauch-terei lakásáról. A temetésen nagy számmal jelentek meg az elhunyt nemeslelkű urinő tisztelői. A temetési szertartást dr. Karácsonyi János püspök segédlettel végezte. A beszentelés után a gyászmenet a plébánia templomba vonult, ahol ünnepélyes gyász szentmisét tartottak az elhunyt felett, a szentmise végeztével az olasz temetőbe vitték, ahol a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra.

Ugyancsak tegnap délután helyezték örök nyugalomra özv. Barabas Szilveszterét. A temetési szertartást Sulyok István ref. esperes végezte, aki megható gyászbeszédet mondott az elhunyt felett. A szertartás végeztével a nagyszámu résztvevőtől kísérvé az imponáns gyászmenet a Rulikowszky-temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytat. Mindeket nagydíszű temetési Veiszovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **Adományok.** A hazatérő katonák fogadására adakoztak: Haas Fülöp bioleum üzlet, Weisz Lajosné Jakóhodos, Kurlender Jenőné, Moskovits Miklósné, dr. Németh gyógyszerész, Weiner Jenőné, Kállay Sándorné, dr. Perczel Adolfné, Radó Sámuelné, Jellinek Ferencné, László Mártonné, Butyka Lajosné, Schütz Albertné, Lédig Miklósné, Reismann Mórné, Winter Károlyné, Spitz Sámuelné, Hanzély Józsefné, Grünfeld Gyuláné, Török Gyuláné, Barna Jenő, Krupp Józsefné, Verner Kálmánné, Veisz Kálmánné, Miklós Jutka, Némethy Mihály, Csatáry József, Mihály Jenő, Benedek Sándor, Veinstein Márk, Deiber Ármán, Mihály és Kandel, ifj. Ullmann Izidor, Wechsler Adolf, Aszódy Mihály, Kurlender és Ullmann, Bognár Sándorné, Szücs alezredes, Komlós testvérek, Ujházy Ignácné, Rosenbergné Gizi, Moskovits Erzsébet, Breiner Józsefné, Vidor Manó, Berger Milka, Láng József, Park szálloda, Benkő Artúrné, Szociáldemokrata-párt, Steiner Széna, Feldheim Testvérek, Bihar megyei társaságok, 1000, Községi elemi leányiskola tانتestülete, Schrader Friderika elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén 30 ko-

ronát adományozott a hazatérő katonák támogatására. Az adományokat hálásan köszöni a katonákat fogadó nagyváradai bizottság.

* **Dr. Nádai Samu** Rákóczi ut. 53., orvosi rendeléseit megkezdte. Telefon 14-61.

* **Schön Böske és Morgestern** Zsigmond f. hó 17-re kitűzött eshűvőjük spanyolbetegség miatt el lett halasztva.

* **Orvosi hír.** Dr. Schwartzt Illés szülész-nőorvos hazaérkezett a rendelését megkezdte. Rendel kizárólag nőbetegeknek d. e. 11-12-ig, d. u. 3-5-ig. Teleky-utca 11. Kereskedelmi és iparkamarai épület.

* **A szellemi munkások** tegnap a városházán értekezletet tartottak, amelyen Meer Samu dr. elnököt, Perczel Adolf dr. a kommunisztikus elvek elismerése mellett a magántulajdon mellett tört lándzsát. Zoltán Jenő érdekes okfejtéssel kimutatta, hogy a mai társadalmi rendszer magától felbomlik, őszszeesik. Katz Lipót dr. felvetette a kérdést, hogy a kapitalista ideológiával akarnak-e nyomorogni vagy becsületes szervezkedéssel boldogulni? A testi munkást most keresik s ezerszámra áll a szellemi munkás foglalkozás és kenyér nélkül. Kétszáz főiskolai hallgató nem tud leszerelni, mert nincs ruhája. Szervezkedni kell szakma szerint a szellemi munkásoknak. (Tetszés.) Oláh Béla dr. kamarai titkár megnyerő beszéde után Ágoston Péter dr. főispán adta elő kristályosodott gondolatait a szervezkedésről s a szellemi munka jövőjéről.

* **Nappal tanuinak az iparostanoncok.** Az iparoktatási bizottság Lukács Odón elnöklete alatt foglalkozott az iparostanoncok kérelmével, akik egészségi okokból kérték, hogy a hétköznapi esti tanórák helyett vezesse be a bizottság a nappali előadásokat és a vasárnapi iskolázást szüntesse be. A bizottság méltányolva a felhozott okokat, az esti előadásokat megszünteti és nappali időre helyezi át. A vasárnapi előadás ügyére vonatkozólag ellenben, mert a magánhatáskörében nem rendelkezhetik, elhatározza a bizottság, hogy pártólólag ir fel a miniszteriumhoz és kéri, hogy az erre vonatkozó miniszteri rendeletet változtassa meg.

* **A cipőkészlet szétosztása.** Minthogy a város közönségének cipőellátására csak csekély készlet áll rendelkezésemre, a nagyváradai ipari munkásság cipőellátásának biztosítása érdekében felhívom az összes nagyváradai gyár- és ipartelepeket, miszerint cipőellátásra szorult munkásaik névjegyzékét a szükségait cipőszámok feltüntetésével és annak megjelölésével, hogy a felsoroltak közül mulhatatlanul kinek van cipőre szükségük, legkésőbb folyó hó 18-ig, azaz hétfő estig bezárólag a közlélmzési ügyosztály cipőosztályához (Teleky utca 3.) eljuttatni sziveskedjenek, hogy a bejelentendő feltétlen szükséglet a készlet arányában kielégíthető legyen. Nagyvárad 1918 november 15. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelteknek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Haltenberger Vilmos
kelfestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát,
elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

GÉPMUNKÁS
felvétetik
a Szent László-nyomdában.

Színház.

A színház műsora:

Szombat délután: II. József császár.
Szombat este: Nebántsvirág.
Vasárnap délután: Csárdáskirálynő
Vasárnap este: Bánk Bán.

Hét órakor kezdődnek az előadások.
A színház igazgatósága a közönség kényelmére való tekintettel elhatározta, hogy az előadásokat ezentúl esti hét órakor kezd.

Nebántsvirág és II. József. Délután II. József. Ez a hatalmas dráma, amely a Habsburg királyok legsiválójának történelmi és emberi tragikumát a tiszta művészet legelőkelőbb eszközeivel ábrázolja, megkerül először délutáni közönség elé. Tóth Elek megrázó Józsefe, Hevesy, Mária Lichtenstein Eleonorája, Bihari Ákos Pius pápája a kiváló színészek fejlődésének jelentős állomása. Este a Nebántsvirág megújult másodikban, a legbájosabb francia operett.

egyike, amelynek mézede melódiái, édes bohóságai örökké frissek és élvezetesek maradnak. Aggházy, Várady és Stoll já szák a vezetőszerpeket különös sikerrel.

Bánk bán. A magyar irodalom a Bánk bánnal közelítette meg először a világirodalmi nivót. Ebben a tragédiában schakespeare eszközökkel vannak szembeállítva azok az ősz, ösztönös emberi indulatok és eszmék, amelyeknek harcában Bánknak el kell buknia. Tiborc alakja a mindig aktualis, kizsákmányolt, nincsetlen proletári, a többi mellékalakok huszadik századbeli megszemélyesítőit most seprte el a forradalom. Asszonyi intrikák sorsszerű közreműködése egy nemzet életében dönti el a főhős sorsát, aki kissé a magyar uralkodó osztályt képviseli értékeivel és hiányaival. Melindát Hevesi, Gertrudist Gazdy, Izadorát Körössy Juci, Bánkot Bihari, Peturt Tóth, Tiborcot Stoll, Biberachot Harsányi, Ottót Gróf Laci és Endrét Váradi játszák.

MOZI.

Itala Manzini az Apollóban. Halálos boldogság címmel mai friss műsorán nagyszerű szociális drámát mutat be az Apolló színház. Egy gyönyörű kis masamódiány megható sorsa rajzolódik a néző elé, egy szöke szépségé, akinek pompázó ifjusága forró szerelmet ébreszt egy mérnök szívében. A leány egyszer könyek közt vallja be szerelmesének, hogy a boldog órák nem maradtak következmények nélkül és itt kezdődik a mély emberi tragédia. A dráma főszerepét a csodálatos Itala Manzini, a nagy filmművész kreálta az ő alakításait jellemző hatalmas erővel. Külön fel kell hívunk a figyelmet a műsor többi remek számára is, amelytől-egyig kiváló ujdonság.

Szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

Értesítés.

Miután a nagyváradi gázgyár sem tudja megtapni a szükséges szénszállítványokat, kénytelen a kritikus időben — míg a szállítási zavarok megszűnnek — a fogyasztás korlátozásával az üzem fenntartását biztosítani.

De mert a mult télen a gázfogyasztás csökkentése általánosan végrehajtatott, a folyó 1918—19 iki idényen csak azok és annyiban lesznek a túlfogyasztás háromszoros árának megfizetésére kötelezve, akik a tavalyi megengedett fogyasztásnál több gázt használnak el.

A gázgyár igazgatósága fenntartja magának a jogot jelentékeny túllépés esetén a gázvezetékét elzárhatni.

Nagyvárad, 1918 november 15.

A nagyváradi légszeszgyár.

Bérszántási hirdetmény.

A földmivelésügyi miniszteri kirendeltségnek a közel napokban 16 gőz és motoreke fog rendelkezésre állani. Felkérjük mindazon gazdákat, akik gőzeke bérszántást akarnak eszközölni, hogy ezt a felszántandó terület és utolsó vasut állomás megjelölésével a miniszteri kirendeltségnél Nagyvárad (Rákóczi-ut 36) sürgősen írásban vagy szóbelileg bejelenteni sziveskedjenek.

Pókay Dezső
min. kirendeltség vezetője.

**URÁNIA
mozgó-
színház**

MA

Hajsza a felhők között.

Este 7 órai kezdettel.

**APOLLÓ
mozgó-
színház**

MA

Halálos boldogság.

Előadások kezdete hétköznap 5, szombat, vasár- és ünnepnap délután 3 órakor.

**VIGADÓ
mozgó-
színház**

MA

Hajsza a felhők között.

Este 7 órai kezdettel.

Szállítási vállalat

**TÜZIFA, SZÉN, BOR, BUTOR
ÉS MINDENNEMÜ MÁS EGYÉB
APOLLÓ TŐZSDE.**

**RÁKÓCZI-ÚT 22. SZÁM.
TELEFONSZÁM: 11-41.**

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hév viz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás. kőszvény, csusz stb. ellen

**Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!**

Téli saisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

**Nagyváradi Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.**

**VAS
és rézágak,**

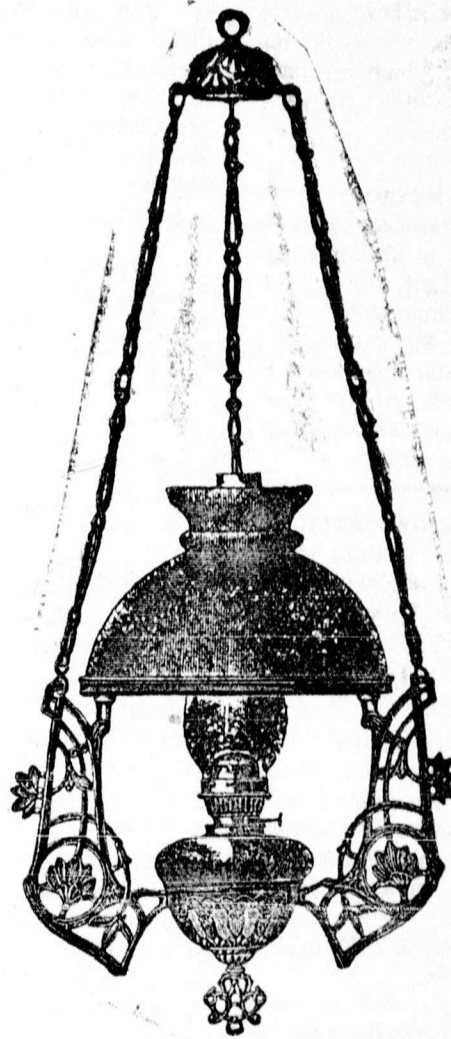
afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek : össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Teáskészlet színes tálcaival 40.—
- Kávékészlet 40.—
- Feketekávé készlet színes tálcaival 40.—
- Mosdókészlet finom majolika sz. felsz. 80.—
- Főző lábasok tűzálló 6.—
- Főző fazék tűzálló 5, 6, 7, 8, 9, 10.—
- Befőtteskészlet finom aranyozással felsz. 40.—
- Függőlámpa csigás felszerelve 60.—
- Faltűkör színes aranyozással 40.—
- Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300.—
- Ebédőkészlet színes finom minátval 190 részec, teáskészlettel együtt 500.—

Diszműáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszműáruk, terakota figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képeretezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszműáru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Portörölők

és padlótörölők darabja 6 korona 50 fillér. — Hegedűs János, Rákóczi-ut 1. szám.

Téli karalábét

és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Flainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyruházában.

Pemete

és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ruhaszövetek,

sejlemek, bársonyok, szörmeujdonságok, szőnyeg és fehérneműek legolcsóbban Czillér Imre nagyruházában.

Spanyolnátha

járványoknál betegszo-bákban lenyő (borovicska) szobailat kitűnő dezinficiáló perme-tező szer kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Likör

és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórlum, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogériájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét

ruhákért, mert a kintőn bevért ruhafestékekkel régi ruhadarabjait első pénzért házilag tisztíthatja. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Poloskairtó

nekisznoltos, kipróbált, megbízható poloskák ir-tására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tavaszi

szepők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mireszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Víóra át-mosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László-ter) korecsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb leírásért látogasson a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyvárad-i cégnél nyerhető

Ór

akással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Baspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól fejebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték

feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér, kipróbált finomabb minőség 70 fillér.

Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalékos engedmény. Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz-vezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kérekpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

HIRDETMEŒNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér különdíj ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamatós 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 30 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, literenként 55 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom JANOVICS IGNÁCZ bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos fűzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.